

Wstępne roboty budowlane – nowa instytucja w projekcie nowelizacji specustawy jądrowej

18 grudnia 2024 r. na stronie Rządowego Centrum Legislacji opublikowano długo wyczekiwany projekt nowelizacji ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz niektórych innych ustaw. Założenia do projektu ustawy były znane już od sierpnia, jednak dopiero teraz projekt został przekazany do opiniowania i konsultacji publicznych.

Projekt ma na celu usprawnienie realizacji inwestycji jądrowych. Jak wskazano w uzasadnieniu, został opracowany z uwzględnieniem międzynarodowych doświadczeń, a zmiany mają przyspieszyć proces budowlany bez uszczerbku dla standardów bezpieczeństwa jądrowego i budowlanego nawet o 2 lata. Proponowane rozwiązania mają przede wszystkim zwiększyć elastyczność procesu administracyjnego poprzez umożliwienie etapowania inwestycji.

WSTĘPNE ROBOTY BUDOWLANE

Głównym środkiem przewidzianym w projekcie, który ma zapewnić realizację wskazanych celów, jest instytucja wstępnych robót budowlanych oraz powiązanych z nimi nowych decyzji administracyjnych. Znowelizowane przepisy wprowadzają dwie kategorie wstępnych robót budowlanych:

- **Podstawowe wstępne roboty budowlane** – niezwiązane z bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną, a obejmujące m.in.: prace polegające na wykonaniu robót ziemnych, prace związane z odwodnieniem terenu, wykonanie zbiorników przeciwpożarowych oraz budowę niektórych obiektów wskazanych w ustawie. Nie będą one wymagały uprzedniego zezwolenia Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (PAA), a jedynie uzyskania przez inwestora pozwolenia na wstępne roboty budowlane wydawanego przez organ administracji architektoniczno-budowlanej - wojewodę.
- **Kwalifikowane wstępne roboty budowlane** – związane z bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną, np. takie jak: wzmocnienie podłoża gruntowego pod budowę obiektów budowlanych wchodzących w skład obiektu energetyki jądrowej, stabilizacja czy hydroizolacja tego podłoża, wykonanie niektórych elementów fundamentów obiektu czy montaż klatek zbrojeniowych, elementów osadzonych w klatkach zbrojeniowych oraz niezbędnych instalacji. Te roboty będą wymagały nie tylko uzyskania pozwolenia wojewody, ale także uprzednio wydanego nowo wprowadzonego zezwolenia Prezesa PAA (innego niż dotychczas funkcjonujące w ustawie zezwolenie na budowę całego obiektu).

Katalog wstępnych robót budowlanych (kwalifikowanych i podstawowych) nie jest zamknięty. Zgodnie z projektowanym art. 17b specustawy inwestor będzie miał możliwość wystąpienia z wnioskiem do Prezesa PAA o wydanie opinii czy planowane przez niego prace mają charakter robót wstępnych oraz do której kategorii należy je zaliczyć (podstawowe czy kwalifikowane). Opłata od wniosku o wydanie opinii wynosi 200 000 zł. Prezes wydaje opinię w terminie 3 miesięcy (lub 6 miesięcy w przypadkach szczególnie skomplikowanych). W projekcie przewidziano cztery możliwe rozstrzygnięcia Prezesa PAA dotyczące planowanych przez inwestora prac:

- stanowią wstępne roboty budowlane i nie wymagają zezwolenia Prezesa PAA;
- stanowią wstępne roboty budowlane i wymagają zezwolenia Prezesa PAA;
- nie stanowią wstępnych robót budowlanych i wymagają pełnego zezwolenia na budowę obiektu jądrowego;
- nie stanowią wstępnych robót budowlanych i nie wymagają pełnego zezwolenia na budowę obiektu jądrowego;

POSTĘPOWANIE W PRZEDMIOCIE UZYSKIWANIA POZWOLENIA I ZEZWOLENIA

Postępowanie w przedmiocie wydania pozwolenia na wstępne roboty budowlane uregulowane będzie w nowo dodanymi do specustawy jądrowej art. 17a i 17c. Z kolei postępowanie w przedmiocie zezwolenia wydawanego przez Prezesa PAA ma być przedmiotem nowej jednostki redakcyjnej prawa atomowego – art. 36l.

Inwestor może złożyć wniosek o pozwolenie na budowę w zakresie wstępnych robót budowlanych przed uzyskaniem głównego pozwolenia na budowę obiektu energetyki jądrowej, ale po uzyskaniu decyzji zasadniczej, decyzji środowiskowej i decyzji lokalizacyjnej. Dwa ostatnie akty należy dołączyć do wniosku o wydanie pozwolenia obok innych dokumentów wymienionych w ustawie. Wojewoda wydaje pozwolenie w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku.

W przypadku kwalifikowanych wstępnych robót budowlanych, inwestor składa wniosek o wydanie zezwolenia do Prezesa PAA. Przedłożenie zezwolenia jest konieczne do wydania przez wojewodę pozwolenia na budowę – zezwolenie może być przedłożone w toku postępowania i nie będzie konieczności przedkładania go już wraz z wnioskiem, co oznacza, że oba postępowania administracyjne będą mogły toczyć się równolegle. Wymagane załączniki do wniosku o wydanie zezwolenia zostały określone w nowo dodawanym załączniku nr 7 do prawa atomowego (mylnie w projekcie oznaczonym jako załącznik do nowelizacji). Opłata od wniosku wynosi 1 500 000 zł. Decyzja Prezesa PAA wydawana jest w terminie do 9 miesięcy od złożenia kompletnego wniosku po spełnieniu przesłanek określonych szczegółowo w projektowanym art. 36l ust. 4 i 5. Procedura wymaga również konsultacji z Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zakresie systemu ochrony fizycznej obiektu, a opinia ta jest dla Prezesa PAA wiążąca – może wydać decyzję w sprawie zezwolenia tylko w przypadku uzyskania pozytywnej opinii.

Nowelizacja zakłada także doprecyzowanie art. 15 ust. 3 specustawy jądrowej. Obecnie na gruncie tego przepisu inwestor może ubiegać się o pozwolenie na budowę obiektu energetyki jądrowej obejmujące całe zamierzenie budowlane lub jego część. Projekt dodaje wprost do tego przepisu sformułowanie, że pozwolenie może dotyczyć części niemogącej samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem.

To czego w projekcie brakuje, to relacja wydanych decyzji dotyczących wstępnych robót budowlanych do kolejnych etapów procesu inwestycyjnego, w tym do pozwolenia i zezwolenia na budowę całego obiektu. Konsultacje projektu potrważą do 7 stycznia 2024 r.

Pierwotnie tekst ukazał się: CIRE, 02.01.2025